

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2020-2021

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΙΑ (THE744)

Το μάθημα έχει στόχο την εξοικείωση με το *αντικείμενο σπουδών* και τις βασικές *ερευνητικές μεθόδους* της Θεατρολογίας. Στα εισαγωγικά μαθήματα γίνεται αναφορά στις διαφορετικές *περιοχές μελέτης* που συνθέτουν το συγκεκριμένο πεδίο σπουδών. Οι περιοχές αυτές παρέχουν διαφορετικές οπτικές μέσα από τις οποίες μπορούμε να εξετάσουμε και να κατανοήσουμε τη φύση και τη λειτουργία του θεάτρου. Είναι η οπτική της *ιστορίας* (οι παραστάσεις και οι συντελεστές, οι χώροι, τα γεγονότα που συνθέτουν την ιστορία του θεάτρου), της *θεωρίας και της αισθητικής* (το θέατρο ως μορφή τέχνης, τα είδη και οι κανόνες που προσδιορίζουν τα επιμέρους στοιχεία του δράματος και της παράστασης κάθε εποχή) και τέλος η *κοινωνική και πολιτισμική* οπτική (η θεατρική παράσταση ως πολιτισμικό προϊόν, η θεατρική δραστηριότητα ως κοινωνική επιτέλεση). Στο πλαίσιο αυτό συζητούνται και οι διαφορετικές λειτουργίες της θεατρικής διαδικασίας: ψυχαγωγική, ψυχολογική, πολιτική, αισθητική.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικά τα βασικά συστατικά της τέχνης του θεάτρου το *δράμα* (θεατρικό έργο) και η *παράσταση* (θεατές, σκηνοθέτης, ηθοποιός, σκηνογράφος, αναγνώστης, θεατρικός χώρος), καθώς και οι διαφορετικές μέθοδοι προσέγγισης και μελέτης τους.

Τέλος γίνεται μια συνοπτική αναφορά στις θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις, και τα αντικείμενα της θεατρολογικής έρευνας.

Παράλληλα με την παρουσίαση των θεωρητικών ζητημάτων επιχειρείται και μια συνοπτική επισκόπηση της ιστορίας του παγκοσμίου και του ελληνικού θεάτρου.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ 20^{ου} ΑΙΩΝΑ (1900-1960) (THE734)

Το μάθημα επικεντρώνεται στις σημαντικότερες κατευθύνσεις του ευρωπαϊκού θεάτρου από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα μέχρι τη δεκαετία του 1960, με έμφαση στη δραματολογία. Με αφετηρία τις πρώτες αντιδράσεις που εκδηλώνονται εναντίον του δόγματος της ρεαλιστικής αναπαράστασης, εξετάζονται μέσα από τη μελέτη επιλεγμένων θεατρικών έργων οι φιλοσοφικές, αισθητικές και ιδεολογικές παράμετροι που πλαισιώνουν τα κινήματα της ιστορικής πρωτοπορίας: το κίνημα του συμβολισμού, το κίνημα του εξπρεσιονισμού και οι πειραματισμοί των φουτουριστών, των ντανταϊστών και των υπερρεαλιστών με την τέχνη της παράστασης.

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στην εποχή του μεσοπολέμου, εστιάζοντας στον τρόπο που τα κινήματα αυτά μετεξελίχθηκαν. Συγκεκριμένα εξετάζεται η ανάπτυξη του επικού θεάτρου μέσα από τη θεωρία και τη δραματολογία του Μπέρτολτ Μπρεχτ, οι απηχήσεις του υπερρεαλισμού και της θεωρίας του Αντονέν Αρτώ στη γαλλική δραματολογία, η χρήση του μύθου ως μέσου έκφρασης σύγχρονων αισθητικών και ιδεολογικών προβληματισμών, όπως εκφράζεται από το κίνημα του «φιλολογικού» δράματος στη Γαλλία, η ιδιαίτερη εκδοχή του ποιητικού θεάτρου του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα και η πρωτοποριακή αισθητική του Λουίτζι Πιραντέλλο.

Τέλος, εξετάζονται τα σημαντικότερα ρεύματα της ευρωπαϊκής μεταπολεμικής δραματολογίας, μέσα από το έργο των συγγραφέων του «παραλόγου» και του πολιτικού θεάτρου.

ΤΟ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ (THE739)

Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της ελληνικής μεταπολεμικής δραματουργίας από τα τέλη της δεκαετίας του 1950 μέχρι σήμερα. Μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων θεατρικών έργων ανιχνεύονται οι διαφορετικές μορφολογικές και θεματικές κατευθύνσεις που ακολουθούν οι θεατρικοί συγγραφείς. Ξεκινώντας από την γενιά του 1960, δίνεται έμφαση στις διαφορετικές εκφάνσεις του ρεαλισμού αλλά και σε παραδείγματα έργων που κατατάσσονται στην «ελληνική εκδοχή του θεάτρου του παραλόγου». Οι απεικονίσεις του σύγχρονου κοινωνικού τοπίου, η ανατομία της οικογένειας και η περιπέτεια των διαπροσωπικών σχέσεων αποτελούν τους βασικότερους θεματικούς άξονες των θεατρικών έργων που αναλύονται.

Στη συνέχεια εξετάζεται η ανάπτυξη της δραματουργικής παραγωγής από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 μέχρι σήμερα. Στο πλαίσιο αυτό συζητούνται οι αλλαγές που παρατηρούνται και οι τάσεις που καταγράφονται. Η πολύπλευρη ανάπτυξη της θεατρικής δραστηριότητας και ο τρόπος που επηρεάζει τη δραματουργία και η διαφορετική σχέση που αποκτούν οι συγγραφείς με τη σκηνική πρακτική. Οι επιδράσεις που δέχονται οι θεατρικοί συγγραφείς και ο πειραματισμός με νέες κειμενικές φόρμες. Η μετεξέλιξη της παράδοσης του ρεαλισμού, το παιχνίδι με τα διακείμενα, η μονολογική φόρμα, οι νέες εκδοχές του πολιτικού.

ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ (THE792)

Το σεμινάριο επικεντρώνεται στην πρόσληψη, έναν από τους σημαντικότερους τομείς στη μελέτη του αρχαίου ελληνικού θεάτρου. Η έμφαση δίνεται στη μελέτη και την εξοικείωση με το πεδίο της θεωρίας και τον τρόπο που μπορεί να στηρίξει και να κατευθύνει την ανάγνωση και την ερμηνεία σύγχρονων ή παλαιότερων έργων τα οποία συνομιλούν με κείμενα της κλασικής αρχαιότητας. Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει την συζήτηση θεωρητικών κειμένων που περιγράφουν τη διαδικασία της πρόσληψης και τη λειτουργία της διακειμενικότητας, καθώς και την ανάλυση συγκεκριμένων παραδειγμάτων (θεατρικά κείμενα, λογοτεχνικά έργα, κινηματογραφικές ταινίες, κριτικά κείμενα) με τα οποία επιχειρείται μια δοκιμαστική «εφαρμογή» των θεωρητικών αυτών μεθόδων.